

τούς, σεις ὅστις τόσον ἀνηλεῶς καταδιώκετε τοὺς ἐπιστήμονας! καὶ ὕστερον τολμᾶτε ν' ἀρνηθῆτε ὅτι ἰδιοτέλεια καὶ μόνον ἰδιοτέλεια εἶναι τὸ ἐλαττήριον τῶν πράξεων σας;

Διατί δὲν ἐξέρχεσθε τῆς σιωπῆς σας ὅπως μᾶς πείσητε, πῶς κατόπιν τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης τοῦ Βασιλικοῦ ἐπιτρόπου περὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως τῶν φαρμακοπωλείων τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν διευθυνομένων ὑπὸ πρακτικῶν φαρμακοποιῶν, σεις ἐν τῇ μακροθυμίᾳ σας ἀνεγνώρισατε ἅπαντα τὰ φαρμακεῖα ἐκείνα, ποιῶντες συγχρόνως καὶ τὸ μέγιστον ἀδίκημα, ἀποκλείοντες τοὺς πρὸς στιγμὴν ἐλπίσαντας ἐπιστήμονας!

Τὴν ἐλευθερίαν τοῦ διπλώματος θέλομεν ὑποστηρίξει ἡμεῖς, ἂν καὶ μόνον ὑφ' ὅλου τοῦ τύπου καταλειφθῶμεν. Νομίζομεν ὅτι τὸ ζήτημα ἀφορᾷ ἀμέσως τὴν κοινωνίαν, καὶ μέχρις οὗ διορθωθῶσι τὰ κακῶς ἔχοντα, θέλομεν ἐγείρει τὴν φωνὴν ὑπὲρ τοῦ δικαίου.

Σφῆκα.

ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ—ΜΟΛΑΟΙ.

Ἀπόσπασμα ἐπαρχικῶν ἐντυπώσεων.

... Μετὰ ἡμερονυκτίου πλοῦν ἀπὸ Πειραιῶς τὸ Βυζάντιον, μέτριον καθ' ὅλα ἐκτὸς τοῦ πλοιάρχου τοῦ βαπόρι, μᾶς ἀπεβίβασεν εἰς Μονεμβασίαν. Βεβαίως ἤξεύρετε ὅτι ὑπῆρξεν αὕτη περίφημος ἄλλοτε ἐπὶ Ἑνετῶν καὶ Τούρκων, ἀπόρρητος θεωρουμένη ὡς φρούριον, ἀλλ' ἤδη εἶνε μόνον βράχος μέγας, ξηρὸς, ὅψεως ἐπιβλητικῆς καὶ πενθίμου, καθέτως ὑψούμενος ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ φέρον ἐπὶ μὲν τῆς ἐπιπέδου κορυφῆς του τὰ εἰρήπια τοῦ Ἑνετικοῦ φρουρίου, ἐπὶ δὲ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς του, 1)4 κἄτωθεν τοῦ φρουρίου, τὴν πόλιν ἐρειπουμένην πλέον καὶ αὐτὴν καὶ ἐρημουμένην ὁσημέραι. Ἐνοῦται δὲ τὸ βραχῶδες τοῦτο νησίον μετὰ τῆς ὀλίγου ἀπεχούσης ξηρᾶς δι' ἐνετικῆς πάλιν γεφύρας, ὅποθεν μόνον εἶναι προσιτὸν τοῖς ἐκεῖθεν, ὅπερ καὶ τὸ ὄνομα του σημαίνει. Καὶ ἐν μὲν τῷ φρουρίῳ ὀλίγα, οὐδὲν σχεδὸν τὸ ἄξιον λόγου σήμερον πλὴν τριῶν δεξαμενῶν μεγάλων, ἀναπληρουσῶν, ὅτε κατωκεῖτο τὸ φρούριον, τὴν ἐντελῆ ἑλλειψίν ὕδατος, ἀναπληρουμένου καὶ ἐν τῇ πόλει ὁμοίως, καὶ τῆς λαμπρᾶς θέας τοῦ πελάγους καθορωμένου ἐκεῖθεν ἐν βαθουκυάνῳ ἐκτάσει μέχρι τῆς Κρήτης. Ἐν δὲ τῇ πόλει τὸ περιβάλλον αὐτὴν τεῖχος καὶ Βυζαντινοὶ τινες σωζόμενοι ναοί, ἐν ἐνὶ τῶν ὁποίων, τῷ τοῦ Ἐλκομένου, καὶ τρεῖς εἰκόνες ἀρίστης τέχνης, διατηρούμεναι δὲ οὕτως, ὥστε δύναται τις νὰ νομίσῃ, ὅτι πρὸ ὀλίγου χρόνου κατέλιπον τὸν ὀκρίβαντα τοῦ ζωγράφου, μετενεχθεῖσαι, ὡς ἡ ἐπιτόπιος παράδοσις ἀξιοῖ, πρὸ 600 ἢ 500 ἐτῶν ἐκ Βυζαντίου ὑπὸ τινος τῶν Ἀνδρονίκων. Καθόλου δὲ θλιβερόν τι μεγαλεῖον, τὸ μεγαλεῖον τῶν γηραιῶν καὶ θνησκουσῶν πόλεων, ἐπικάθηται αὐτῆς, ἐπαυξανόμενον ὑπὸ τῆς ἀγρίως μεγαλοπρεποῦς θέας τῶν βράχων της.

Οἱ δὲ Μολάοι, 5 ὥρας ἀπὸ τῆς Μονεμβασίας πρὸς τὰ ἐνδότερα, εἶνε ἄθροισμα οἰκιῶν, 200 ἢ καὶ πλέον, ἐρριμμένον ἀτάκτως ἐπὶ τῶν ὑπαρείων βουνοῦ, χαμηλῶν καὶ πενιχρῶν τῶν πλείστων, δυσαρέστων δὲ τὴν ὄψιν, μ' ὅλον ὅτι περιβάλλονται σχεδὸν πᾶσαι ἀπὸ κηπαρίων. Ἐν τῷ

μέσῳ τοῦ χωρίου εὐρίσκεται ἀρκετὰ πρωτότυπος πλατεῖα—στενὴ μᾶλλον ἢ πλατεῖα,—ἐν ἣ ὁλίγαι δεκαπεντάδα ἀνθρώπων, ὑπαλλήλων καὶ ἐντοπίων, δύναται τις νὰ ἴδῃ, μάτην δ' ἀναζητεῖ τοὺς ἐν ταῖς πλατείαις ἄλλων χωρίων, καὶ ἰδίᾳ ἐν Λακεδαίμονι, ἀπαραιτήτους πλατάνους. Εἶνε δὲ οἱ Μολάοι πρωτεύουσα τῆς Ἐπιδαύρου Λιμερᾶς, νοτιωτάτης ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, ἀποληγούσης εἰς τὸν Μαλέαν (γεωγραφικὴ σημείωσις χρησιμωτάτη εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν θεωροῦντας εἰσέτι πρωτεύουσαν τὴν Μονεμβασίαν). Πρὸ τοῦ χωρίου ἐκτείνεται πεδιάς ἀκανονίστου σχήματος, διώρος τὸ πλάτος καὶ τριώρος τὸ μῆκος, καλυπτομένη ὑπὸ ἀγρῶν, ἀμπελώνων καὶ συκῶνων, ἐν οἷς διαφρίνεται χωριδιὰ τινα. Τὰ περὶ αὐτὴν βουνὰ εἶνε γυμνὰ καὶ βραχῶδη. Ἡ θάλασσα φαίνεται ἐντεῦθεν εἰς ἀπόστασιν τριῶν ὥρων. Ἀνερχόμενός τις τὸ ὑπεράνω τῶν Μολάων βουνόν, Κουρκοῦλαν καλούμενον, βλέπει πρὸ αὐτοῦ τὴν πεδιάδα τοῦ Ἐλους, μίαν τῶν μεγάλων τῆς Ἑλλάδος πεδιάδων, χωριζομένην εἰς δύο ὑπὸ τοῦ Εὐρώτα, τὴν ἐντεῦθεν, κυρίως Ἐλος, νωσώδη καὶ ὁμαλωτάτην, ἐν ἣ καὶ ἰχθυοτροφεῖον καλλίστων ἰχθύων καὶ νοστιμωτάτων ἐξιδέλφων αὐτῶν ἐγγέλεων, καὶ τὴν ἐκεῖθεν, τὸν Τρίνασον (ἐπαρχ. Λακεδαίμονος), ἀπέραντον ἐκτασιν θαυμασίας βαθυπρασίνου βλαστήσεως, ἥς ὄριον πρὸς Ν. ἡ θάλασσα τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἐπιδαύρου εἶνε φιλόξενοι, εὐπροσήγοροι καὶ ἐργατικοί, κατὰ τὸ πλεῖστον. Ὅπως δὲ ὅμως δὲν εὐρίσκει τις τὴν ἀνεσιν καὶ τὴν ποίησιν ἐν τῷ βίῳ, ὃν ζῶσιν οἱ ἡμέτεροι ἀγρόται. Ἐν τῇ νέᾳ Ἑλλάδι δὲν ὑπάρχει οὔτε ὁ σύγχρονος τῆς Δύσεως πολιτισμός, οὔτε τὸ εἰδύλλιον τῆς μητρὸς της ἀρχαίας Ἑλλάδος. Εἰς τὰς κοιλάδας αὐτῆς δὲν βρέμει ἐτι ὁ πυρίπνους θεὸς τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλ' οὔτε ἀκούονται πλέον ἄσματα δρυάδων. Τὸ ἄροτρον τοῦ Ἡσιόδου αὐλακοῖ ἐτι τὴν γῆν, ἀλλ' οἱ ἐλαύνοντες αὐτὸ δὲν ἔχουσι τὴν χάριν ἐκείνων, δι' οὓς ἐψάλλεν ὁ Ἀσκραῖος ποιητής· τὰ δάση αὐτῆς δὲν διατέμνονται ἐτι ὑπὸ σιδηροδρόμων (μ' ὅλας τὰς συμβάσεις), ἀλλὰ καὶ ἀντὶ νὰ κρύπτουν ὑπὸ τὰ φυλλώματά των ἐρωτευμένους βοσκούς, κρύπτουν καταλερωμένους τσοπάνηδες, φιλοτιμωμένους νὰ καύσουν τὸ σκιαζόν αὐτοὺς δένδρον. Καὶ διὰ τοῦτο κατακλύζουσιν αἱ βροχαὶ ῥαγδαίοντα τὰς πεδιάδας καὶ ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ὀδίτου μάτην ἀναζητεῖ ἐπὶ τῶν ῥάχεων τῶν ὀρέων δροσεροὺς κλώνας, ἀπαντᾷ δὲ ἡμικαύστους κορμούς, θλιβερὰ καταστροφῆς τεκμήρια. Μόνα σημεῖα ἀγροτικοῦ βίου τέρποντα κἄπως εἶναι βραδύς τις βοῦς, ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ ἀγροῦ, μηρυκώμενος, ἢ πρὸ τοῦ μᾶυρου φούρνου της ζυμόνουσας γυνῆ καὶ ἡ δριμεῖα ὁσμὴ τῶν νεοθερίων στάχων ὅσους συλλέγει κάτω ἐκεῖ εἰς τὸν κάμπον ὑπὸ καυστικώτατον ἥλιον κατὰ δραχμὰς γυμνόπους χωρική.

Ἐν Μολάοις 28 Αὐγούστου 1882.

Κουρκοῦλας.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ.

Φίλῳ Κουρκοῦλᾳ. Ἀναμένομεν τὴν Σπάρτην σου.

Ἡ Διεύθυνσις